

23 октябрь 2017 й.г.

№ 859

Тошкент ш. – г. Ташкент

**Яқин қариндошлар орасида буйрак ва (ёки) жигар бўлагини
трансплантация қилиш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик
низомни тасдиқлаш хақида**

Сурункали буйрак ва жигар касалликларининг терминал босқичидаги bemорларни юқори технологияли ихтисослашган тиббий ёрдам билан таъминлаш, шунингдек республикада яқин қариндошлик трансплантациясини ташкил қилиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қиласди:

1. Яқин қариндошлар орасида буйрак ва (ёки) жигар бўлагини трансплантация қилиш тартиби тўғрисидаги Вақтинчалик низом иловага мувофиқ тасдиқлансан.
2. Вақтинчалик низомнинг амал қилиш вақти – «Инсон органлари, тўқималари ва (ёки) хужайраларини трансплантация қилиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг кучга кириш кунигача деб белгилансин.
3. Соғлиқни сақлаш вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2017 йил 31 декабргача бўлган муддатда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига «Инсон органлари, тўқималари ва (ёки) хужайраларини трансплантация қилиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳасини белгиланганд тартибда киритсан, унда жумладан трансплантация хизматини ривожлантиришнинг юридик механизмлари таъминланиши юзасидан қатъий назорат белгиланишини ҳамда трансплантациядан кейинги даврда bemорларнинг доимий диспансер кузатуви амалга оширилишини назарда тутсан.
4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири А.К.Шодмонов зиммасига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Соғлиқни сақлаш, экология, атроф муҳитни муҳофаза қилиш, жисмоний тарбия ва спорт масалалари ахборот-таҳлил департаментига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

А.Арипов

Умумий
бўлим
№ 8

Вазирлар Маҳкамасининг
2017 йил 23 октябрдаги
859 -сон қарорига
илова

**Яқин қариндошлар орасида буйрак ва (ёки) жигар бўлагини
трансплантация қилиш тартиби хақида
Вақтинчалик низом**

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Вақтинчалик низом тирик яқин қариндошлар орасида буйрак ва (ёки) жигар бўлагини трансплантация қилиш тартибини, яқин қариндошлар орасидаги трансплантацияни бажаришга кўрсатма ва қарши кўрсатмаларни, донор ва реципиентнинг хукуқлари ва мажбуриятларини белгилайди.

2. Буйрак ва (ёки) жигар бўлагини трансплантация қилиш (кейинги ўринларда трансплантация деб аталади) реципиентга ўзининг жабрланган ва ҳаёт учун муҳим фаолиятини бажаролмасдан, унинг соғлиғига қайтариб бўлмайдиган асоратларга олиб келаётган буйрак ва (ёки) жигар бўлаги ўрнига тирик яқин қариндошлар орасидан соғлом буйрак ва (ёки) жигар бўлагини кўчириб ўтказиш максадида бажариладиган оператив амалиётдир.

3. Тирик яқин қариндош донорлар – қонунчилик асосида, ўзаро қариндош бўлган шахслар, яъни ота-оналар, туғишиган ёки тутинган aka-ука ва опа-сингиллар, эр-хотинлар, фарзандлар (шу жумладан асраб олингандар), бува ва бувилар, набиралар, шунингдек эр-хотиннинг ота-оналари, туғишиган ёки тутинган aka-ука ва опа-сингиллар бўлиши мумкин.

Ушбу Вақтинчалик низомда қўйидаги асосий тушунчалар қўлланади:

тирик донор (кейинги ўринларда донор деб аталади) – реципиентга ўз хоҳиши билан аъзоси, тўқимаси ва (ёки) хужайраларини бераётган одам;

реципиент – инсон аъзоси, тўқимаси ва (ёки) хужайралари трансплантация қилинаётган одам.

4. Донор ва реципиент орасидаги яқин қариндошлик алоқаларини исботловчи хужжатларга туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, паспорт, никоҳ тузилганлиги ҳақидаги гувоҳнома, шунингдек қариндошлик ришталарини тасдиқловчи бошқа хужжатлар киради.

Яқин қариндошлик алоқаларини исботловчи хужжатлар, шунингдек уларнинг ҳақиқийлигини тасдиқловчи исботлар ҳақидаги мажбуриятлар донор ва реципиент зиммасига юкланди.

5. Ўн саккиз ёшга тўлмаган, белгиланган ҳолатда ўзини ўзи бошқаролмайдиган деб топилган, озодликдан маҳрум қилинган, I ва II гурух ногиронлари, хомиладор аёллар, наркомания, сурункали алкоголизм ва токсикоманиядан азоб чекаётган шахслардан трансплантация мақсадида буйрак ва (ёки) жигар бўлагини олишга йўл қўйилмайди.

6. Трансплантация фақат қўйидаги давлат тиббиёт ташкилотларида амалга оширилади:

Академик В.Воҳидов номидаги Республика ихтисослашган илмий-амалий жарроҳлик тиббиёт маркази;

Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази;

Тошкент шаҳар нефрология шифохонаси.

2-боб. Трансплантацияга нисбатан кўрсатма ва қарши кўрсатмалар

7. Қўйидагилар буйрак трансплантацияси бўйича кўрсатмалар ҳисобланади:

сурункали гломерулонефрит, терминал босқичдаги сурункали буйрак етишмовчилиги;

ремиссия фазасидаги сурункали пиелонефрит, терминал босқичдаги сурункали буйрак етишмовчилиги;

буйраклар поликистози, терминал босқичдаги сурункали буйрак етишмовчилиги;

реноприв ҳолат.

8. Қўйидагилар жигар бўлаги трансплантацияси бўйича кўрсатмалар ҳисобланади:

жигарнинг терминал босқичдаги сурункали диффуз касалликлари;

гепатоцитлар ривожланиши туғма дефектлари фонида метаболизмнинг бузилиши;

ўткир жигар етишмовчилиги;

резекция қилинмайдиган манбали жигар касалликлари.

9. Қўйидагилар буйрак трансплантациясига нисбатан қарши кўрсатмалар ҳисобланади:

турли хил локализациялардаги клиник аҳамиятга эга сурункали ва ўткир юқумли хасталиклар, шу жумладан туберкулёз, ВИЧ ва бошқалар;

ошқозон-ичак трактининг ярали жароҳатланиши;

реципиентлар қон зардобида илгаридан мавжуд бўлган лимфотоксикантли таналарнинг 30 фоиздан ортиқ бўлиши;

сурункали юрак етишмовчилиги, IIb, III босқичлари;

жигар циррози, фаол давридаги гепатит;

юрак, бош мия ва оёқлар қон томирларининг хасталаниши билан кечувчи тарқоқ атеросклероз;

оғир неврологик хасталиклар (инсульт ва бошқалар);

психик хасталиклар;

хатарли янги ўスマлар;

даволанишга таъсирчанлиги бўлмаган буйрак ва пешоб чиқариш йўлларининг сурункали инфекцияси.

10. Қўйидагилар жигар бўлаги трансплантациясига қарши кўрсатмалар ҳисобланади:

ҳаёт учун муҳим органлар фаолияти, шу жумладан марказий нерв системаси фаолиятининг коррекция қилинмайдиган бузилишлари;

жигардан ташқаридаги инфекцион жараён, шу жумладан туберкулёз, ОИТС ёки бошқа хил даволаб бўлмайдиган системали ёки манбали инфекцион ҳолатлар;

жигардан ташқари онкологик касалликлар;

жигарнинг коррекция қилинмайдиган ва ҳаёт билан номутаносиб бўлган туғма кўшимча касалликларнинг мавжудлиги.

11. Буйрак ва (ёки) жигар бўлаги трансплантациясига қуидаги қарши кўрсатмалар ҳам киради:

АВО эритроцитар антигенлар системаси гурухлари бўйича донор ва реципиент орасидаги номутаносиблик;

HLA-антigenлари бўйича тўлиқ номутаносиблик, «номутаносиблик индекси»нинг 15 тага яқин ҳолати.

3-боб. Трансплантацияни бажариш тартиби

12. Трансплантацияни амалга оширувчи давлат тиббиёт ташкилоти раҳбарининг трансплантацияга тайёрлаш жараёнидаги мажбуриятлари:

донордан оператив усул билан унинг бир буйраги ва (ёки) жигар бўлагини олиш донорнинг соғлиғига таъсир қилиб, ривожланиши мумкин бўлган асоратларнинг юзага келиши ҳақида уни огоҳлантириш;

донордан оператив усул билан унинг бир буйраги ва (ёки) жигар бўлагини олишга ундан онгли равишда ва эркин ҳолатда ёзма шаклдаги розилигини олиш;

донорнинг трансплантацияни бажариш мумкин эканлигини тасдиқловчи тўлақонли тиббий кўриқдан ўтказилиши ва трансплантация бўйича мутахассисларнинг хulosасини олишини таъминлаш.

13. Донор ва реципиентнинг тиббий кўриқдан, клиник, биохимиявий, шунингдек инструментал текширувлардан ўтказилиши Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан белгиланади.

14. Трансплантацияни амалга оширишнинг зарурлиги ҳақидаги сўнгги қарор донор ва реципиентнинг барча ҳужжатлари ва тиббий текшириш натижалари асосида маҳсус комиссия томонидан қабул қилинади. Комиссиянинг таркиби ва иш регламенти Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланади.

15. Трансплантация бажарилгандан сўнг давлат тиббиёт ташкилоти донор ва реципиентни қуидагилар билан таъминлаши керак:

профилактик диспансер кўриги – камида уч йил давомида;

амбулатория назоратида бўлган беморларни қонунчиликда белгиланган тартибда тегишли дори воситалари билан таъминлаш.

4-боб. Яқунловчи қоида

16. Ушбу Вақтинчалик низом талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонунчиликда белгиланган тартибда жавоб беришади.